

KÉZILABDA

A férfi kispályás kézilabda az 1950-es évek elején kezdett elterjedni a községben. Az általános iskolások testnevelési órákon ismerték és szerették meg a játékot, s egyre jobban kezdett a kedvenc sportágaik közé tartozni. Az iskolákban sok fiatal jó érzékkel kezelte a labdát. Hamarosan a két általános iskola közötti találkozókra kerül sor, majd járási és megyei iskolai versenyeken vettek részt eredményesen.

Az adottságok megfelelőek voltak, mivel a tanulóifjúság megépítette a sportág számára szükséges pályákat. Ez adta az ötletet Diószegi László testnevelőnek, hogy az általános iskolából kikerülő ügyes játékosokat összetartsa, s a tömegsport-rendezvényeken szerepeltesse a lassan kialakuló csapatot.

Nagy lendületet adtak a sportágnak a Spartakiád versenyek, ahol igen kedvelt és népszerű játék volt. Az ötvenes évek második felében már országszerte ismerték a kispályás kézilabdát és rendszeres bajnokságok folytak e sportágban.

1954-ben a Kálvin uti iskola Vincze Antal, Gyigor István, Nagy József, Kecskeméti István, Tarnóczai Ferenc, Őze Imre és Varga István összeállítású csapata az általános iskolák megyei döntőjén, Gödöllőn, harmadik helyezést ért el. Lényegében ebből az együttesből alakult ki a későbbi abonyi csapat. Az általános iskolát végzettek egy kisebb része vidéken, középiskolákban tanult tovább. A helyi ipariskolákban sokan tanultak tovább és közöttük több kézilabdát szerető és értő fiatal akadt. Ez jó lehetőség volt a csapat építésére, az utánpótlás biztosítására.

Jelentős volt a sportág minőségi fejlődésében a középiskolákból hazakerült fiatalok, akik bekapcsolódtak a munkába.

Az első igazi felnőtt csapat, amely már jelentős játékerőt képviselt, 1957-ben alakult ki. Az együttes tagjai: Vincze Antal, Kecskeméti István, Czmorek Károly, Vigh Sándor, Vojter László, Bodor István, Sulyok Géza, Őze Imre, Nagy József, Dobozi Gyula, Mérész Sándor és Sz. Tóth Károly. Ez a csapat már rendszeresen

edzéseken vett részt. A játékosok nem voltak a sportkör tagjai, bajnokságban még nem szerepeltek, csak tömegsportszinten, Spartakiád versenyeken, ünnepi villámtornákon vettek részt.

A kézilabda sikerek 1957-ben kezdődtek, a községi Spartakiádon már több helyi csapat indult. A járási Spartakiádon, Nagykőrösön, első helyen végzett az abonyi csapat, majd Dunakeszin, a megyei bajnokságot is megnyerték.

1958-ban nőtt a szakosztály létszáma, újabb és újabb tehetségek bontakoztak ki: Varga István, Guth András, Molnár András a csapat további építését, a minőségi színvonal emelkedését jelentették.

Ekkor elsősorban a Spartakiád versenyekre való felkészülés és az ottani jó szereplés volt a fő feladat. A sportág tulajdonképpen a Spartakiád versenyeken keresztül terjedt, vált tömegessé a községben. Ez évben újabb sikerek jelezték a fejlődést: első hely a járási, a megyei és a területi Spartakiádokon. A sorzatsikert Vojter László, Vincze Antal, Czmorek Károly, Kecskeméti István, Vigh Sándor, Bodor István, Sulyok Géza, Őze Imre, Nagy József, Dobozi Gyula, Mérész Sándor, Sz. Tóth Károly és a 15 éves Varga Pista érte el.

A csapat az edzéseit az iskola udvarán lévő pályán tartotta, ami tulszuffolt volt és a minősége is sok bosszúságot okozott. Szükségessé vált egy megfelelő pálya építése, hogy a szép reményekre jogosító csapat megfelelő körülmények között dolgozhasson. A Nagyközségi Tanács segített a gondokon, s a strand melletti területet átadta a sportkörnek pályák kialakítására.

A község közepében lévő, szép fekvésű területen az abonyi fiatalok egy salakos kézilabda és egy röplabda pályát építettek. A pályaépítés szervezője és irányítója Diószegi László volt, a kinek nagy segítségét nyújtott Fabula Andrásné, az akkor bekapcsolódó Magyar Sándor testnevelő és Gönczöl József, a strand vezetője. A pályák társadalmi munkában készültek, községi összefogással. A munka nagy részét a két általános iskola tanulói végezték Skultéty Sándor, Magyar Sándor és Diószegi László testnevelők irányításával. Jelentős munkát végeztek a kézilabda szakosztály tagjai a Fabula-házaspár és Magyar Sándor segítségével, aki ez év végén vette át a csapat edzői teendőit Diószegi Lászlótól. A hétvégeken a csapat tagjai /Vojter, Kecskeméti, Vincze, Czmorek, Vigh, Bodor, Sulyok, Őze, Nagy József, Dobozi, Mérész, Sz. Tóth, Varga, Molnár András, Guth András/ sokat dolgoztak a pályaépítésen, s sokat segítettek az ipariskola tanulói is. Az igen kellemes környezetben megépített pályák dicsérik az akkori vezetők és fiatalok sportszeretetét, áldozatvállalását, amellyel a sportág számára korszerű feltételt teremtek.

Az 1959-es esztendő volt a fordulat éve az abonyi kézilabda-sport történetében. A csapat most már Magyar Sándor testnevelő irányításával edzett és készült a feladatokra. A csapat ekkor még a KISZ égisze alatt szerepelt a különböző tömegversenyeken. Ebben az évben is a Spartakiádokon való sikeres helytállás volt a fő feladat. Erre tekintett az előző évek sikere, de az is, hogy ebben az évben először rendeztek országos döntőt kézilabdában.

A versenysorozat a községi versenyekkel kezdődött, ahol öt csapat vett részt. A járási versenyt biztosan nyerte a csapat Cegléden és a megyei Spartakiádon, Dunakeszin is első helyen vé-

gezték. A Vácson sorrakerülő területi döntőn is sikerrel jutott túl az együttes és ezzel bejutott az országos döntőbe. Ezzel a csapat eddigi élete legnagyobb feladata elé került. Augusztus 18-19-20-án Budapesten, a Népstadion pályáin kerültek sorra az országos Spartakiád döntői. Az első ellenfél Szolnok megye csapata volt. Az első félidő kapkodó játéka után a csapat magára talált és biztosan nyert, elsősorban Kecskeméti gólerőssége révén. A jó erőt képviselő Tolna megye ellen is biztosan nyert a gárda, majd Komárom megye ellen, ha nehezen is, de végül győztesen hagyták el a pályát. Borsod megye ellen már fölényes győzelmet arattak. A csapat a tekintélyes számú szurkoló előtt nagyszerű teljesítményt nyújtott, fegyelmezett, lelkes játékkal nyerte meg az országos Spartakiádot.

A nagy siker után az abonyi csapat beosztást nyert a Pest megyei I. o. kézilabda bajnokságba és megkezdte bajnoki sorozatát.

Az 1959-es esztendőben az eddig különböző neveken szereplő abonyi sportegyesület a Községi Sportkör nevet vette fel és az új vezetéssel egy kétévtizedes korszak indult el, mely a minőségi és tömegsportban egyaránt páratlan sikereket hozott. Egymás után alakultak a különböző szakosztályok, közöttük a kézilabda szakosztály is, mely az előző évek eredményei alapján méltó volt arra, hogy a község, a sportkör, anyagi áldozatot hozzon és segítse fejlődését. A megalakult kézilabda szakosztály vezetője Fabula András, edzője, Magyar Sándor testnevelő volt. A csapat munkáját Tatár Sándor intéző segítette.

A csapat a szakosztály alakuló ülésén kapta az első "igazi" szerelést a megyei KISZ-bizottságtól, melyet az előző évek eredményességével érdemelték ki.

A már felszereléssel, költségvetéssel és megfelelő pályával rendelkező csapat az első bajnoki idényt 1960-ban kezdte. Nagy gondot fordítottak a szakosztály építésére, ebben az évben került a csapatba Molnár Imre, Komáromi Béla és Vörös János. A csapat az első évben a középmezőnyben végzett. A megyei bajnokság igen erős mezőnyében még keményebb munkára volt szükség az előbbre lépéshez.

Az iskolák ontották a tehetséges fiatalokat és szükségessé vált az ifjusági csapat kialakítása.

Az 1960-tól 1969-ig terjedő időben a szakosztály a megyei bajnokság első osztályában szerepelt váltakozó sikerrel. Legjobb eredménye a ceglédi Építők és a váci Spartacus mögött elért harmadik hely volt. Abony község lakossága rajtuk keresztül szerette meg a kézilabda sportágat és a mindig lelkes szurkoló tábor sok nehéz pillanatban segítette győzelemre a csapatot.

A vidéki szakosztályok sorsa teljesedett be a kézilabdásoknál is, vagyis az, hogy a csekély anyagi lehetőségek miatt a kulcsjátékosok részére nem tudtak munkahelyet biztosítani, ezért azok máshol kerestek és kaptak állást, s egy idő után munkahelyi elfoglaltságuk akadályozta őket a rendszeres sportolásban.

Komoly problémát jelentettek az évenkénti bevonulások is. Volt olyan év, hogy a ceglédi Bem SE játékosai közül öt abonyi volt a kezdő csapat tagja. A katonaság vitte el Varga Istvánt is a csapattól, aki a nagytarcsai Honvédba vonult be és onnan lett hadsereg-, illetve nagyválogatott.

A bajnoki évadokban csak úgy lehet jó eredményeket elérni, ha a szakosztály széles tömegbázissal rendelkezik. A hatvanas években az volt jellemző Abony községre, hogy a két iskolánál működő testnevelő tanárok egymást segítő munkát végeztek, s ez volt a sikerek titka. Az akkori fiatalok éltek a sportolási lehetőségekkel, egyetlen szakosztály sem küzdött emberhiánnyal.

Tíz év alatt végeredményben egy új sportág honosodott meg Abonyban, és ha a csapat nem is tudott magasabb osztályba kerülni, elég sok játékosunk képviselte Abony községet NB I-es, NB I B-s és NB II-es csapatokban /pl. Varga István, Halápi József, Komáromi Béla, Molnár Imre, Tóth Fekete Sándor/.

A hetvenes években a sportág, illetve a szakosztály azért került fokozatosan lejjebb a bajnoki táblázaton, mert az utánpótlás-nevelés, ha nem is szűnt meg teljesen, de nem érte el a hatvanas évek szintjét.

A férfi szakosztályban 1971-től szünetelt az élet. Az újrakezdés esztendeje 1976 volt. Az edzői feladatokat Nagy Gábor vállalta, a segítői Fabula András és felesége volt. A csapat a járási bajnokságban kezdte szereplését, s a gimnázium pályáján edzett. Az újjáéledő együttes tagjai a következők voltak:

Tarjányi László, Kopjás Mihály, Pataki Sándor, Tarjányi Tibor, Szalinka Géza, Molnár László, Kovács Pál, Halasi Tibor, Romhányi Zoltán és Huszka István.

A csapat két évig játszott a járási bajnokságban, 1978-tól a megyei I. osztályban folytatta. Ekkorra a csapat Bóta Miklós, Balázs László, Nagy Lajos, Boros László és Fábián Béla személyében új játékosokkal gyarapodott. Az intéző Bugyi Béla lett.

Ebben az évben, zömében általános iskolásokból alakult ki az ifi csapat, amely végül is hatodik helyezést ért el a bajnokságban. Egy emlékezetes mérkőzésen az akkor veretlen Tökölt 3 góllal vertük meg. A bajnokság végén Nagy Gábor lemondott, helyébe Balogh István lépett.

1979-ben Nagy Tibor vette át az ifjusági csapatot, aki akkor került Abonyba a Gyulai Gaál Miklós általános iskola testnevelőjeként. Vele nagy mértékben erősödött csapatunk /Berta József is ebben az évben tért vissza/. Ebben az időszakban Nagy Tibor irányításával sokat fejlődtek fiataljaink, s a Tajti György, Juhász László, Palotai László, Dirner László, Tóth György, Batta Tibor, Csuti Gyula, Molnár János, Tamasi Zoltán, Nyuli György, Lendvai Csaba, Mertlik József, Tóth Sándor, Zelei János, Jáger István, Mészáros Zsolt, Dömök Sándor, Dávid László és Dávid Sándor összetételű csapat a bajnokságban a második helyezést érte el. A későbbiek folyamán a felnőtt csapat is erre az ifi csapatra támaszkodott.

1979-től 1980-ig Balogh István volt az edző, az 1981. évi bajnokságot Nagy Tibor vezetésével kezdte a csapat. Skultéty József személyében új játékos került az együtteshez. 1982-től Magyar Sándor visszatért a kézilabdázáshoz, és ő vette át a csapat vezetését 1984 végéig. 1985-ben újra Nagy Gábor vette át a csapat irányítását, s ezt a feladatát a szakosztály megszűnéséig, 1985. decemberéig látta el.

Abony község sportjának, de a magyar és a világ kézilabda-sportjának egyik legkiemelkedőbb alakja.

Az 1950-es évek közepén a Kálvin uti általános iskolában ismerkedett meg a sportág alapelemeivel. Már ekkor kitűnt kiváló labdaérzékével, tehetségével és szorgalmával. Az iskola elvégzése után 14 évesen kapcsolódott be az akkor még alakulóban lévő, még csak tömegversenyeken, Spartakiádokon szereplő felnőtt csapat munkájába. Így jutott el 16 éves korában az országos Spartakiád versenyek döntőire. Itt érte el első nagy sikerét, csapatával országos bajnokságot nyert.

A győztes abonyi csapat ekkor beosztást nyert Pest megye csapatbajnokságába, megalakult a kézilabda szakosztály és ezzel a rendszeres, szakszerű munka mellett megindulhatott tehetségének kibontakoztatása. Igen jó fizikai adottságai mellett, technikailag és taktikailag igen rohamosan fejlődött, egy-két év alatt a csapat erőssége lett és élen járt a góllövésben is. Nyolc éven át játszott a megyei bajnokságban, majd 1966-ban Nagytarcsára vonult be katonai szolgálatra, ahol az alakulat csapatának erősségként a megyei bajnokságban folytatja. Ekkor már ismert játékos volt, tudásban, eredményességben kiváló eredményeket ért el. Nem is volt sokáig Nagytarcsán, a Bp. Honvéd hamarosan leigazolta NB I-es csapatába és az év végén a piros-fehérek együttesében már BEK-döntőn vesz részt, ahol második helyezést értek el.

A Bp. Honvédban hat évig játszott. Önképzéssel is állandóan fejlesztette képességeit, s a szabaddobásban, illetve az átlövésben utólérhetetlen játékosá fejlődött. Sok-sok sikert ért el a Honvédban, többször nyert magyar bajnokságot, MNK-t, itt érte el a százszoros válogatottságot, két ízben is tagja volt az olimpiai csapatnak, többször is ő nyerte el a gólkirályi címet.

A nagy sikerek ellenére, 1972-ben Debrecenbe igazolt, ami nem kis port kavart akkoriban /a Honvéd nem adta ki és egy évet ki kellett várnia/.

1973-tól a Debreceni Dózsa játékos volt. Jelenléte forradalmi változást hozott a Dózsa csapatába. Hamarosan 8-10 ezres fanatikus szurkolótábor verbuválódott és a gyors sikerek a város közügyévé emelték a kézilabdát.

A Dózsa 1974-ben már az ötödik helyen végzett az NB I-ben. Az 1975. év nagy meglepetést ígért, mert felvillant a remény a bajnoki cím elnyerésére. És megtörtént a nagy csoda. A lelkes szurkolótábor segítségével, a csapat kiváló összmunkájával és Varga István gólerősségével, fanatizmusával eljutottak a döntőig, amelyet a fővárosban a Bp. Honvéd ellen játszott a csapat. Különvonal vitte Budapestre a csapatot, mintegy 2000 fős szurkoló gárda kíséretében. A Dózsa csapata győztesként hagyta el a pályát és ezzel addigi legszebb eredményét érte el.

A győztes csapatot és a szurkolókat többezres tömeg fogadta a debreceni pályaudvaron. A csapat utja a város központjáig valóságos diadalmenet volt. A téren egy asztalra állították fel Varga Istvánt, a nagy csata főhősét és szólnia kellett a sok-ezres ünneplő tömeghez. Ezt követően egy aranyozott koronával a "Kézilabda Királyává" koronázták. A lelkes ünneplő tömeg a levegőbe dobálta a játékosokat és vállukon vitte őket a Dózsa pályára.

Varga István 1978-ban ígéretet kapott a szövetségtől, hogy sportpályáját külföldön folytathatja. Miután kiutazása mégsem valósulhatott meg, visszavonult és a DMVSC női NB II-es csapatának edzői teendőit látta el. A szíve azonban visszahívta a pályára, egy évig Nádudvaron, majd a budapesti Spartacusban játszott egy szezont.

1982-ben végre megkapta az engedélyt és az NSZK-ba szerződött mint hivatásos játékos, ahol két ízben volt az "év játékos". Később edzőként tevékenykedett a Regionál Ligában szereplő TUS SPENGE egyesület kézilabda csapatánál, és irányította a saját csapatának szakmai munkáját is.

Varga István sportpályafutása egyedüli a magyar kézilabdasportban: megyei csapatból került egyenesen az NB I-be és a válogatottba. Sikereit tehetségének, végtelen szorgalmának, akaraterejének és kitartó munkájának köszönhette. Példát mutatott sportszerű életmódjával, közdőképességével. Ilyen erények mellett juthatott fel a csucsra, a világ legjobbjai közé. Különösen szabaddobásai és átlövősei voltak félelmetesek és eredményesek. A világ így ismerte és tisztelte. Így szerezhették magának sok élményt, sikert és dicsőséget klubjának s hazájának. Eredményességét az alábbiak igazolják:

négyszeres magyar bajnok,
BEK-ezüstérmes,
kétszeres olimpiai csapattag,
hatodik helyezés az 1976-os olimpián,
hatszoros magyar gólkirály,
294 góljával abszolút gólkirály /ez világcscsucs/,
háromszoros MNK-győztes,
126-szoros magyar válogatott,
világválogatott az NSZK ellen /ahol 6. góljával ő
volt a legeredményesebb játékos/,
42 éves korában meghívták az Európa-válogatottba,
Hollandiába.

Abony község büszke innen indult fiára, aki ma sem hütlen szűkebb hazájához. Az általa alapított vándorserleg évenkénti mérkőzésein részt vesz, amelyért az egykori nagy rivális, a ceglédi Építők és az abonyi KSK /ma már öregfiuk/ csapatai játszanak.

Neve tovább élt az abonyi Somogyi Imre általános iskola egyik örsében, amely a Varga István nevet vette fel.

*

A női kispályás kézilabdasport szintén az ötvenes évek elején indult hódító útjára az országban. Ettől az időtől Abonyban is megindult a kézilabdaélet, a fiatalok az általános iskolákban ismerkedtek a sportág elemeivel. Igen gyorsan megszerették ezt a gyors, szellemes, szórakoztató játékot. Rohamosan népszerűvé vált, az iskolákban oktatási anyagként is szerepelt, s így nagyon sok fiatal megkedvelte. A két általános iskola udvarán alakítottak ki pályát és lassan beindult a versengés az iskolák csapatai között.

502931 340

ABONY SPORTJA

A KEZDETEKTŐL
A NYOLCVANAS ÉVEK DEREKÁIG

Szerkesztette a szerkesztőbizottság:

*Diószegi László
Györe Pál
Kiss Mihályné
Skultéty Sándor*

*Tarjányi János
Tóth Ernő
Vigh Sándorné*

A kiadvány anyagát összegyűjtötte és feldolgozta:

*Bálint Sándor
Balogh István
Bedekovich Andor
Csátiné Szücs Klára
Csuti Gyula
Diószegi László
Egedi József
Fehér János
Gönczöl József
Györe Pál
Klein György
Lőrinczi László
Dr. Magyar György
Magyar Sándor*

*Majercsik László
Nagy Gábor
Nagy Gáborné
Nagy Sándorné
Orbán Béla
Polyák János
Retkes Kálmán
Rolló Gyula
Sárkány József
Skultéty Sándor
Szekeres Attila
Szücs László
Tarjányi János
Tóth Ernő*

Az anyaggyűjtés 1987-ben zárult,
az utolsó kéziratok leadása 1988-ban volt.
A kiadvány megjelenését Abony Nagyközség Tanácsa, illetve Önkormányzata
és a Magyar Olimpiai Akadémia támogatta.

Készült a Magyar Testnevelési Egyetem
sokszorosító üzemében (1123 Bp. Alkotás u. 44.), 1993-ban.

ISBN 963 7166 27 0